

Italský legionář

Přišel jsem domů z práce. Pracoval jsem jako dělník v jedné malé továrně. Sedl jsem si ke stolu a moje žena Marie mi nalila polévku. V našem skromném domě v Drietomě, malé vesničce nedaleko Trenčína, jsem bydlel s Marií sám. Pán Bůh nám nedal možnost mít děti, to však nemění nic na tom, že ji miluji nejvíc na světě. Poznali jsme se v roce 1904, mně bylo 20 a jí 17. Byla to láska na první pohled. Zrovna jsem si trhal chleba a chtěl si ho vložit do úst, když v tom jsme najednou uslyšeli silné bouchání na dveře a volání. Vyměnili jsme si s Marií nechápavé pohledy, zvedl jsem se od stolu a šel otevřít. Jakmile jsem se přiblížil ke dveřím, poznal jsem onoho muže po hlase. Byl to můj bratr Jaro. Bouchání sílilo stejně jako jeho hlas.

„Otevřete!“ křičel Jaro stále hlasitěji. Vyndal jsem závoru a otevřel. Jaro stál ve dveřích, tváře červené od rychlého běhu, hrudník se vysoko nazdvihující. Jeho výraz nevěstil nic dobrého.

„Už jste to slyšeli?“ vyhrkl zběsile.

„Co bychom měli slyšet?“ vykoukla zpoza mě ustaraná Marie. Mezi obočím se jí vytvořily dvě vrásky, které se tam objeví pokaždé, když má starost.

„O tom atentátu! Včera jel Ferdinand d'Este s manželkou Žofií do Sarajeva na návštěvu a nějaký potrhlý srbský atentátník je oba zastřelil. A ke všemu byla Žofie těhotná!“ Toto všechno dokázal Jaro vyhrknout během několika sekund. Podíval jsem se na Marii. Ruce měla před ústy a oči se jí začaly zalévat slzami. Stáhl jsem jí do objetí a hlavu jí zabořil do dółku mezi ramenem a krkem.

„Neboj se, ženo. Bude to dobrý. Všechno bude v pořádku.“ Problém byl v tom, že ani já sám jsem si nebyl svou odpovědí jistý.

Dnes, 28. 7. 1914, Rakousko- Uhersko oficiálně vyhlásilo válku Srbsku. František Josef I. podepsal ultimátum Srbsku. Na jedné straně byl Trojspolek – Německo, Rakousko -Uhersko a Itálie. Na druhé straně byla Dohoda – Francie, Rusko a Velká Británie. Když se to Marie dozvěděla, málem omdlela. Celý den jsem jí utěšoval, zatímco mi plakala v náručí.

„Michale, co budeme dělat?“ podívala se na mě svýma velkýma očima, které už v sobě neměly jiskřičku jako dřív. Byly červené a napuchlé, naprostý opak těch krásných modrých očí. Pohladil jsem ji po vlasech a lehce se usmál.

„To nevím,“ odpověděl jsem po pravdě, „ale všechno bude v pořádku.“

Dnes jsme se s Jarem rozhodli, že nebudeme jen nečinně přihlížet tomu, co se kolem nás děje. Dovedlo nás k tomu rozhodnutí italského krále Viktora Emanuela III., který dnes podepsal Londýnskou dohodu. Itálie totiž vyšla z neutrálního stavu a připojila se na stranu Dohody, tedy na opačnou stranu, než jsme my. Přihlásili jsme se tedy dobrovolně do rakousko – uherské armády. Jak jen jsem byl naivní a nedokázal si představit, co hrozného mě ve válce čeká.

„Vážně sis to nerozmyslel?“ ptala se mě Marie se slzami v očích.

„Nic se neboj, ženo moje. Však já se ti z války vrátím. Radši se nechám zabít ve válce, než abych jen tomu všemu přihlížel. Rve mi srdce, že tě tady musím nechat, ale pochop, že už nezvládnou koukat na to, co tu se děje.“ Utřel jsem jí slzu, která jí stékala po tváři, a lehce jsem se usmál. Z krku jsem si sundal řetízek a vložil jí ho do ruky. Byl na něm stříbrný křížek, dostal jsem ho od svého otce předtím, než zemřel. Podívala se na mě a na tváři se jí objevil malý úsměv, který se mísil s tekoucími slzami, kterých stále přibývalo.

„Miluju tě.“

„Já tebe víc,“ odpověděl jsem a lehce ji políbil do koutku úst. Jaro na mě už čekal, naposled jsem ji proto objal, vzal rychle tašku a odešel, aby Marie neviděla, jak moc mě to bolí.

V červnu 1915 jsme narukovali s Jarem do 72. pěšího pluku v Bratislavě a po krátkém výcviku jsme byli odesláni na frontu. Naložili nás do vlaku směrem na jih. Spřátelil jsem se tam také s dvěma vojáky, Rastislavem a Jaromírem. Zrovna jsem začal pomalu usínat, když v tom najednou Jaro vykřikl:

„Podívej! Tam, za oknem!“ Otevřel jsem oči a rychle zvedl hlavu, nejistý tím, co uvidím. Za oknem se pomalu začaly zdvíhat horské hřbety Alp, na jejichž vrcholcích se třpytil jemný poprašek sněhu.

Až do našeho příjezdu na frontu jsem oka nezamhouřil. Když jsme se k ní však blížili, začali jsme najednou míjet vlaky, které směřovaly pryč od fronty. I když to byl jenom okamžik, stačili jsme si všimnout, že jsou plné zraněných a obvázaných vojáků. Měli obvázané hlavy, u některých jsme si všimli, že nemají

končetiny. Dívali se na nás pohledy, které nikdo z nás nedokázal popsat ani rozluštit. Bylo v nich něco jako... Strach? Obdiv? Údiv? Najednou nebylo nikomu do řeči.

K našemu prvnímu bojovému nasazení došlo koncem června 1915 na frontové linii na planině Dobergo u řeky Soča. Zde jsem se poprvé setkal s hrůzami války tváří v tvář. Měli jsme udělané zákopy. První hlavní útok Itálie byl neúspěšný, proto přisunula posily a 5. července zahájila další útok. Ten byl však opět neúspěšný a byl o dva dny později zastaven. Italové měli posílené dělostřelectvo a pár ran se jim nám povedlo zasadit. Bohužel zasáhla místo, kde se nacházeli moji kamarádi Rastislav, Jaromír a pár dalších kluků, s kterými jsem se sice moc neznal, ale občas jsme prohodili pár slov. Nikdy však nezapomenu na to, že jsem s nimi ještě před 2 hodinami hrál karty a teď je už nikdy neuvidím živé. Vzpomněl jsem si na nedělní bohoslužby našeho kněze v trenčínském kostele a věděl jsem, že takto vypadá peklo.

U Soči jsme bojovali do poloviny března 1916, kdy se nám podařilo prolomit italskou obranu. Byl jsem převelen i s Jarem k 80. pěšímu pluku, který byl přesunut k městečku Tolmin v nynějším Slovinsku nedaleko italských hranic.

Zakopali jsme se na svahu kopce zvaný Mrzlý vrch a očekávali jsme útok nepřítele. Byl začátek dubna 1916, blížilo se jaro, které je v této části země obzvlášť kouzelné. Přes den svítilo sluníčko a my leželi na suché trávě a snili o tom, kdy se vrátíme domů. Byla krásná noc, leželi jsme s Jarem vedle sebe a sledovali jasnou oblohu.

„Myslíš, že se ještě někdy vrátíme domů? Myslím tím živí a zdraví? Budeme mít obě ruce, obě nohy? Nepřemýšlíš o tom někdy?“ prolomil najednou ticho Jaro. Pootočil jsem na něj hlavu. Věděl jsem, že mě přes tmou nevidí, stejně jsem se na něj však lehce usmál.

„Neboj, určitě. Dojedeme domů zdraví.“ Jakmile jsem to dořekl, ozvala se nedaleko nás strašlivá rána a ozářilo nás světlo z výbuchu. Italové začali znovu útočit. Připravili jsme si zbraně a začali pálit. Jaro se ode mě lehce vzdálil. O malou chvilku později jsem znovu uslyšel strašlivou ránu blízko mě. Přicházela z místa, kde se ještě před chvilkou krčil Jaro.

„Jaro!!!“ zakřičel jsem a rychle se snažil dostat k němu. Bylo mi jedno, že bych mohl být zasažen, jediné, na co jsem myslel, bylo pomoci Jarovi. Ležel nehybně, jediný pohyb na jeho těle byl rychle se zdvihající hrudník. Díky měsíčnímu svitu jsem mohl vidět velkou ránu v jeho uniformě, zřejmě ho zasáhla střepina z granátu. Okolí rány bylo zbarveno sytě červenou barvou.

„Jaro, tohle mi nesmíš udělat...“ hlas se mi na konci věty zlomil a já cítil, že se mi oči začaly zalévat slzami. Chytil jsem ho do náručí a nadzvedl mu hlavu. Z koutku úst mu stékal pramínek krve.

„Domů se asi už nedostanu...“ pronesl tiše, sotva slyšitelně. Na tváři se mu při tom objevil lehký úsměv. Po tváři mi v tu chvíli tekly slzy proudem a mísily se s jeho krví.

„Snaž se odtud dostat živ...“ byla poslední slova, která jsem od něj slyšel. Zemřel mi v náručí. V tu chvíli jsem se rozplakal naplno. Bylo mi jedno, že se okolo mě ozývají rány a ve vzduchem svištily kulky, jediné, na co jsem v tu chvíli myslel, byl Jaro. Najednou se velice blízko mě ozvala strašlivá ráno. Vše mi před očima zčernalo a já se propadl do nekonečné tmy. Polovina mužů padla a naše obranné pozice byly v troskách.

Když jsem se probрал, slyšel jsem najednou hlasy, které jakoby přicházely z nebe. Tomu jazyku jsem nerozuměl. Poslední co si pamatuji, bylo „ prego , dotore , vai“

Probral jsem se znovu až v lazaretu v zajateckém táboře, který byl v pevnosti nedaleko Janova.

Po smrti Jara jsem se uzavřel do sebe, s nikým jsem nemluvil, chodil jsem jako tělo bez duše.

V táboře jsme byli do poloviny července 1917 a pak nás přesunuli do zajateckého tábory v Padule

u Salerno pod Neapolí. Bylo teplo, italské léto, kdy tmavě modrá obloha soupeří s modrým mořem

u ostrova Capri a na vše shlíží majestátní kužel sopky Vesuv. Dolce Vita, sladký život. Ale toho nám

bohužel nebylo dopřáno. V zajateckém táboře panovala špatná hygiena. Nakazil jsem se malárií, která mne trápila více než rok. Ale středomořské podnebí má kouzelnou sílu a já se nakonec uzdravil.

Čas běžel a já jsem postupně zjišťoval, že rakouská strana, kde jsem bojoval, nebojuje za správnou věc a já se rozhodl vstoupit do budované autonomní československé armády, která politicky podléhala Československé národní radě a vojensky italskému velení. Za velitele byl jmenován generál A. Graziani. Za italskou vládu podepsal italský předseda vlády Vittorio Emanuel Orlando a československou pak Milan Rastislav Štefánik. Byl jsem přiřazen do 1. praporu 33. československého střeleckého pluku a znovu se připravoval na frontu. Byli jsme znovu vyzbrojeni, i když výzbroj nebyla valná. Cestou zpět na sever Itálie na frontu jsme se ještě zúčastnili v Římě velkolepé slavnosti, kde italské legie

převzaly prapor a byla zde uznána československá armáda. Tím skončilo relativně klidné období.

15. června 1918 na nás zaútočila rakousko-uherská armáda. Bylo zvláštní bojovat proti své vlastní zemi. Brzy jim však došly zbraně a munice, a jelikož jsme my jakožto Italové obsadili řeku Piavu, nemohli munici dostat na druhý břeh, aby ji doplnili. Zajali jsme zde mnoho rakousko-uherských vojáků. 23. června se proto vojáci, kteří nebyli ještě v zajetí, stáhli. Vydobyli jsme si respekt a uznání italských vojáků. Benito Mussolini pravil: „Čechoslováci jsou snad nejlepší vojáci světa a nikdo tyto hrdinné syny české země nezadrží, aby vydobyli svobody svému národu.“

Koncem srpna 1918 byl náš pluk přesunut do oblasti Doss Alta na masiv Altissimo k obraně koty 703 -Doss Alto. Útok Rakušanů začal 21. září 1918 dělostřeleckou palbou a následně i útokem pěšáků.

Ze všech stran se ozývaly výbuchy, začal útok muže proti muži. Rakušané brali tento útok jako

trestnou výpravu proti zběhlým Čechoslovákům. I přes zběsilou snahu se jim však nepodařilo nás přemoci, a když dorazila druhý den pomoc, museli se stáhnout.

Vrchní velitel italské armády uvádí 22. 9. 2014 „ Neochvějné oddíly 6. československé divize, které hájily pozici na výšině 703, se bránily s neochvějnou chabrostí ...“

Ani ne za měsíc na to vznikla 28. 10. 1918 samostatná Československá republika a naplnil se tak smysl našeho boje.

3. listopadu pak byla podepsána ve vile Giusti dohoda mezi zástupci Trojdohody a Rakousko- Uherskem o příměří a 11. listopadu 1918 pak podepsalo příměří Německo, čímž světová válka skončila.

I když světová válka skončila, trvalo ještě téměř rok, než jsem se mohl vrátit ke své milované Marii (v italských legiích jsem ukončil službu 3. 8. 1919).

Ztratil jsem 5 let života, bratra, iluze, ale poznal jsem i kamarádství, odvahu, čestnost a jednu z nejkrásnějších zemí na světě, Itálii.

Dominika Kubátová, 15 let
gymnázium Jana Palacha Mělník